

למה לא חסרים מים

אהרי כיפופי ידיים וסיבובי ריונים, אושר בוועדת הכספים ייקור מאסיבי של מים לצריכה ביתית. קוב מים שולי (מעבר להקצבה של כ-4 קוב מים לחודש לנפש) יעלה 28 שקל לעומת 8 שקלים עד כה. הייקור ייכנס לתוקף מיה. מכסת המים שאינה מחויבת בתעריף הגבוה תוגרל בהדרגה עם בוא הסתיו ובשנה הבאה. לנוכח ההחלטה, להלן שמור נה שאלות ותשובות חושפניות על מדיניות המים הממשלתית הכושלת.

1. האם קיים מחסור טבעי במים בישראל? לא. את המחסור המלאכותי במים יוצרת הממשלה.

2. מה פירוש אין מחסור? הרי עברו עלינו שנים של בצורות. המאגרים התרוקנו, הכפלים ירדו מתחת לקו האדום, חסרים מאות מיליוני קוב מים שפירים.

כלום לא חסר. למדינה השוכנת לחוף ים אין מחסור במים. ישראל יכולה להתפיל כמות בלתי מוגבלת של מי הים התיכון לשימוש ביתי בעלות של עד 3 שקלים לקוב. לו היה קיים אצלנו שוק חופשי למים, יזמים פרטיים – או ממשלתיים – היו בונים מזמן עוד 4-3 מכונים גדולים להתפלת מי ים ומוכרים את המים שלהם לכל דורש במחיר הנ"ל. המחסור היה נעלם ואפילו הופך בשנים שופעות גשמים, לעורך ליצוא.

3. כמה מים מותפלים עכשיו בישראל? 140 מיליון קוב, רבע מהכמות שתוכננה לפני חמש שנים, רבע מהכמות הדרושה למניעת מחסור. עוד 500 מיליון קוב מים מותפלים היו מחסלים את בעיית מחסור המים של ישראל לפחות לחמש עשרה השנים הקרובות.

4. אז למה לא הוקמו עוד כה אותם מכוני ההתפלה? כי לממשלה יש עניין ליצור מחסור מלאכותי במים. המחסור המלאכותי מאפשר לה לגבות מקוב מים – המסופקים כמעט אך ורק על ידי מונופול ממשלתי – מחיר הגבוה במאות אחוזים מעלות הפקתו, בטענה שהוא נחוץ למניעת בזבוז ולעידוד חיסכון. כך הופכים המים למקור הכנסות לקופת האוצר. שיאו של התהליך בהיטל הבצורת שאישרה הכנסת.

5. אבל ההיטל נועד לצמצם את הצריכה. הצמצום יהיה זניח. העלאה של 250% במחיר המים השולי תצמצם את הצריכה ב-50 מיליון קוב בשנה, 3% מכמות המים השפירים הנצרכת. את כמות המים הזאת היה יכול לספק מכון התפלה קטן חדש. בעבור יתר המים היקרים ישלשל האוצר לקופתו עוד כ-1.2 מיליארד שקל.

6. האנשים לא יחסכו במים למרות הזינוק במחיר? יחסכו בשוליים. הביקוש הבסיסי למים קשיח אף יותר מהביקוש הבסיסי לבנון. כלומר, העלאת מחירים לא מקטינה משמעותית את הכמות הנרכשת, אלא רק מזרימה הכנסות נוספות למי שבידיו הפריביליגיה לקבוע את המחיר – והוא כמובן משרד האוצר.

7. אזי החיסכון קטן, אבל אין ברירה. יש ברירה. מכוני ההתפלה הקיימים (באשקלון ובפלמחים, והמתקן שייפתח בעוד כמה חודשים בחדרה) הציעו לממשלה להגדיל את התפוקה כבר השנה, במאמץ יוצא דופן מעבר להגדלה המתוכננת ממילא. בתמורה ביקשו התחייבויות קנייה. הממשלה התעלמה והודיעה על פתיחת מכרז בינלאומי להקמת מכון התפלה חדש בנחל שורק, מתוכנן ל-2012. החשבון שלה פשוט: היטל בצורת יכניס כאמור 1.2 מיליארד שקל שישמשו למימון התקציב. קנייה של עוד 70 מיליון קוב מים ממכוני התפלה ומכירתם לצרכנים ביתיים הייתה מכניסה לכל היותר 350 מיליון שקל. אז למה לקנות אם אפשר לקנות – ולהרוויח?

8. אבל בסוף יהיו לנו מים מותפלים בשפע? אם הקדוש ברוך הוא ימיט עלינו עוד שנה של בצורת, תמומש במלואה התוכנית הממשלתית, תזורזו ההשקעה, וב-2013 יספק הים התיכון לאזרחי ישראל כ-600 מיליון קוב מים טובים. מים מצוינים ובזיל הזול. נישא אפוא את עינינו לשמיים ונתפלל ליושב. רק הוא משפיע על מקבלי ההחלטות.

סערה בכוס מים

חשבתם שמש הבצורת הוטל עלינו בגלל מחסור חמור במים? טעיתם: ישראל יכולה להתפיל כמות בלתי מוגבלת של מי הים התיכון בעלות נמוכה • אז למה נולד המס על המים? טוב ששאלתם